Numĕrul 28. Adaus la Numĕrul 149 al „Dreptăţii“ din 9 (21) Iuliu 1894. Anul I.

FOAIA DE DUMINECĂ

A ḌIARULUI „DREPTATEA“.

Editor: Dr. Cornel Diaconovich. Redactor responsabil: Dr. Valeriu Branisce.

Cu 1/13 Iulie 1894 a incetat abonamentul la

„FOAIA DE DUMINECĂ“

pe jumĕtatea intâiă a acestui an. Invitâm dară pe domnii abonaţi a-şi renoi abonamentul fără intârḑiere pentru ca trimiterea mai departe a foii se nu sufere nici o pedecă.

Abonenţii noui se binevoiască a-şi scrie adresa corect şi ceteţ insemnând şi poşta din urmă.

Preţul de abonament remâne tot cel vechiu:

Pe un an intreg . . . 2 fl.

Pe o jumĕtate de an . 1 fl.

Călduroasa spriginire de care s'a bucurat „Foaia de Duminecă“ in scurtul timp de la intemeierea ei incoace ii va serví drept indemn pe viitoriu a satisface tot mai mult dorinţelor şi trebuinţelor onorabililor ei abonaţi şi cetitori.

Administraţiunea

„FOAIEI DE DUMINECĂ“.

Procese preste procese.

Dacă stăm se ne dăm samă despre cele intêmplate in sĕptĕmâna trecută aici la noi in ţara noastră, pre cum şi in alte ţĕri străine, nu mai dăm de alte intêmplări de cât numai de lupte şi de frământări.

Pretotindinea şi in toată lumea lupta cea mare şi frământarea cea inverşunată se intêmplă mai cu seamă din pricina nĕcasurilor poporului.

Nĕcasurile poporului sunt multe şi grele pentru că pe el îl ingreunează cu cele mai mari şi mai feliurite poveri.

In ţara noastră insĕ aḑi nici un popor nu este aşa ingreunat ca poporul românesc. Mai cu seamă acestui popor ii se face cu neputinţă sĕ se desvoalte in direcţiune naţională românească. Inteliginţei, adecă bărbaţilor cu carte şi cu inimă curată a poporului ii se ia in nume de rĕu dacă luptă pentru uşorarea sorţii poporului şi dacă lucră pentru inaintarea şi inflorirea poporului.

Nu este ḑi in timpul de faţă in care sĕ nu se dovedească aceasta.

Dovada cea mai limpede şi cea mai strigătoare la ceriu sunt procesele de presă, procesele disciplinare şi procesele criminale ce se ingrămădesc in capul poporului român şi a apĕrătorilor sĕi.

Proces antistilor români.

Astfel cetim acuma că in unele comitate puternicii orbiţi şi ingâmfaţi au trântit din slujbă şi au băgat in procese disciplinare pe mai mulţi primari şi casari şi alţi slujbaşi comunali, pentru că au fost la Cluşiu la procesul Memorandului.

Se pricepe că acesti antisti comunali nu sunt tufe, ei nu se spăriă de ori ce umbră şi nici că le pasă de astfel de prigoniri şi nedreptăţi, cu atât mai puţin ii doare de astfel de slujbe, cari nu le este ertat a le impreuna cu cinste şi in omeniă cu iubirea poporului lor. Lor li e mai scumpă fericirea poporului şi ii doare mai tare nĕcasurile poporului, de cât de dragul unei astfel de slujbe se-şi calce pe inimă şi sĕ se lapede de neamul lor. Ei pot trăi mai in tignă ca ţĕreni cinstiţi impreună cu poporul lor, de cât ca slujbaşi tĕrĕiţi mustraţi de sufletul şi de neamul lor.

Proces foilor din România.

De altă parte increduţii ḑilei au oprit o mulţime de foi de ale fraţilor nostri din România invecinată, ca se nu mai vină la noi, se nu le mai putem ceti. Lucru mai slab şi mai de rîs nu se poate. Durerea noastră totuş este cunoscută la fraţii nostri şi lumea mare le apreţiază. Astfel de opriri sunt numai semnele slăbiciunii şi ale zăpăcelei şi sunt cele din urmă mijloace cari pot ajuta la fericirea deslegare a cestiunii române.

Procesele „Dreptăţii“.

Despre procesele de presă ce se pregătesc foilor „Dreptatea“ şi „Foaiei de Duminecă“ ḑiarele străine scriu, că se vor incrimina 28 de articoli şi pentru fie-care se va ţiné pertractare separată. Nimic mai cu putinţă ca aceasta.

Dară ajungeşi-va scopul cu această sumedeniă de procese?

Iacă ce respunde „Dreptatea“ in numĕrul sĕu 139: . . . Năpustească-se procurorii asupra noastră cu toată crudelitatea omului pĕcătos, falsifice inc'odată pentru ochii lumii sentimentul şi conştienţa ţĕrii, desfacă porţile temniţelor, redeştepte inc'odată intunerecul medieval, sugrume lumina secolului şi caute se alcătuiască la sunet de lanţuri şi scrĕsnet de obeḑi esistenţa unui stat, fulgere baionetele, amuţească glasul inăduşit al durerii şi al dorului de a fi, p e n o i i n s ĕ d i n c a l e a a p u c a t ă n u n e v o r a b a t e!

. . . Fie o sută de procese, căci până când vom avé increderea poporului, până va sta un intreg neam la spatele noastre, pân atunci ori-ce orgie a duşmanului remâne fără efect!

Indiviḑi va puté nimicí, causa insĕ se va inălţa falnic, raportând invingere după invingere!

Mergem deci fără teamă şi cu fruntea ridicată inainte!

Proces „Zastavei“.

Din aceste procese intentate Românilor s'a născut alt proces contra Sêrbilor. Pre cum aflăm din „Zastava“, nrul 102, procurorul reg. din Seghedin a pus la cale un proces de presă şi contra redacţiunei jurnalului „Zastava“ din incidentul procesului de la Cluşiu pentru Memorandul român. Adecă „Zastava“ a făcut raport cetitorilor sĕi despre numitul proces şi in nrul 71 a scris un articol intitulat: „Golgota naţională“. Acest articol este incriminat pe temeiul §-lor 172 şi 174 din codicile penal. La aceasta „Zastava“ obsearvă: „astfeliu dar căpĕtarăm şi noi, Sêrbii, un proces pentru memorand, caută sĕ mergem şi noi la — Golgota“. Articolul din „Zastava“, ce face cunoscut acest proces incheiă:

„Plini de incredere că articolul incriminat nu cuprinde in sine nici o crimă, cu suflet liniştit aşteptăm ḑiua pertractării. Când s'a ţinut pertractarea pentru Memorandul român, simpatiile intreg poporului român ca şi ale tuturor naţionalităţilor nemaghiare au petrecut pe acusaţi. Ear când Sêrbii se vĕd acusaţi pentru aceeaşi causă, oare se poate presupune că poporul sêrb va fi mai slab de simţĕminte, că celelalte naţionalităţi vor dovedí mai puţine simpatii pentru noi? Nu, nici de cât nu!“

Procesul Memorandului.

Ştirea cea mai insemnată ce avem se inregistrăm de astadată este că Curia din Budapesta a r e s p i n s cererea de nulitate cu toate ale sale 32 de motive ponderoase ce bărbaţii nostri osêndiţi la Cluşiu in procesul Mamorandului au dat contra procederii tribunalului de presă din Cluşiu.

Această hotărire a Curiei a făcut nu numai intre Români, ci şi in lumea mare cea mai rea impresiune.

Chiar şi unele foi destul de şovinişte din Budapesta nu sunt deplin liniştite de acea hotărire şi acele foi se tem de urmări şi mai rele şi nu au nici de cum nădejde că prin implinirea sentenţei de la Cluşiu se va ajunge scopul ce şi-au inchipuit unii şi alţii.

In vederea procesului Memorandului de la Ciuşiu şi a hotăririi Curiei, Academia Română de la Bucureşti publică cu data din 17 Iuliu n. un apel cătră membrii tuturor institutelor umanitare.

Apelul Academiei Române.

Din acest apel reproducem următoarele pasage marcante:

Indelungatele suferinţe, prin cari a trecut neamul românesc, l'au oţelit insĕ tot mai tare şi l'au inzestrat cu o tenacitate şi o vitalitate estraordinară, a cărora espresiune vie e depusă in douĕ ḑicĕtoare poporale: „Apa trece, petrile rĕmân“ şi „Românul nu pere“. Ast-fel stau Românii şi astăḑi con-

centraţi in massă compactă pe acelaşi teritoriu, pe care ei au fost aşeḑaţi in primul secol al erei creştine, păşind fără esitare şi cu decisiune in noua cale deschisă in secolul nostru progresului omenirei, prin proclamarea egalei indreptăţiri a oamenilor şi a popoarelor şi a respectului datorit individualităţei naţiunilor, ca legi fundamentale ale vieţei omeneşti.

In toate ţĕrile unde locuesc Românii, in Regatul român independent ca şi in statele ce se invecinează cu dênsul, ei s'au ridicat cu vigoare şi ocupă o posiţiune inaltă şi respectată, prin aptitudinile lor, prin progresele desĕvĕrşite, ear mai ales prin apucăturile lor liniştite şi pacinice, cari au format dintr'înşii cel d'intâiu element de ordine şi prin urmare de civilisaţiune in Orientul european.

Toate popoarele europene s'au bucurat de această renaştere a neamului românesc, ear' Românii s'au arĕtat tot-deauna plini de recunoştinţă către bine-făcĕtori şi amici şi au impăcat pe cei mai mari vrăjmaşi ai lor. Numai cu naţiunea maghiară poporul român nu s'a putut şi nu se poate inţelege, căci Maghiarii se incearcă in timpurile noastre, pe căi piezişe şi prin mijloace violente, sĕ obţie astăḑi de la Români ceea ce n'au fost in stare sĕ obţie de la ei aproape douĕ milenii precedente — desfiinţarea Românilor ca naţiune. Maghiarii cer ca Românii sĕ uite limba, religiunea şi obiceiurile lor şi sĕ devie Maghiari in toate emanaţiunile vieţei lor naţionale.

Aceasta este cestiunea cea mare, care agită atât de adênc inimele şi spiritele poporului român din Transilvania şi Ungaria şi care culminează acum in sentinţa Curţei cu juraţi din Cluşiu, care a condemnat până la cinci ani de inchisoare pe căpeteniile poporului român din Regatul Ungariei, pentru că aceştia s'au incercat se depue in linişte şi cu respect gravaminele naţiunei, ce ei represintă, in mânele Suveranului lor — ale Imperatului-Rege al Austro-Ungariei, cerênd de la dênsul apĕrare şi dreptate, cerênd de la dênsul ca sĕ inceteze mĕsurile cinice, prin cari in Regatul poliglot al Ungariei cele 6 milioane de Maghiari caută sĕ reducă la ilostim cele-lalte 11 milioane de Nemaghiari — Români (3 milioane), Germani (2 milioane), Croaţi, Sĕrbi şi Slovaci (6 milioane), cari toţi doresc sĕ trăiască in pace frăţească cu Maghiarii, sub ocrotire de legi drepte şi egale pentru toţi.

Academia Română, cercetătoare a istoriei neamului românesc, păstrătoare a limbei naţiunei româneşti şi centrul de activitate a culturei româneşti, face un călduros apel la membrii Institutelor de cultură ale intregului neam omenesc, ca sĕ se intereseze de causa cea dreaptă a Românilor din Transilvania şi Ungaria, care e totdeodată o causă culturală generală. Numai incetând dintre naţiuni luptele cu scop de a se distruge unele pe altele, pacinica şi armonica desvoltare a omenirei prin ştiinţe şi arte va fi asigurată, şi lumea va da un spectacol demn de sforţările ce au făcut şi fac spiritele superioare, cari de secoli lucrează la progresul constatat al omenirei.

Rugăciunea Românilor.

Foaia „Magyarország“ din Budapesta din 6 Iuliu spune că foaia românească literară „Vatra“ publică cele mai nouĕ rugăciuni ale Românilor.

Aceste rugăciuni pe româneşte ar fi aceste:

Credeul Românului.

Cred intr'un popor Roman, tatăl popoarelor romanice, creatorul instituţiunilor soţiale şi organisatoriul omenimii, făcĕtoriul a o mulţime de lucruri esistente şi dispărute.

Cred şi intr'un popor Român ca intr'o fiinţă una şi nedespărţită, carele din poporul roman s'a născut mai inainte de cât cred mulţi alţii, pre cum rîul din isvor, sau pre cum raḑa din lumină; el este cu adevĕrat popor romanic, căci din poporul roman a purces spre rĕsărit de a cucerit aici multe ţĕri, şi, supunêndu-şi sau insoţindu-se cu multe popoare, a intemeiat aici impĕrăţia romană rĕsăriteană; fu apoi impresurat de fel de fel de popoare barbare, călăreţe şi pedestre, cu carele s'a luptat crâncen şi vitejeşte, dară cu succes numai până cât a fost vie in dirigenţii lui conştiinţa romană, dar după ce se desnaţionalisaserĕ dirigenţii sĕi, poporul român fu bătut de popoarele venetice, chinuit şi sfăşiat, apoi nimicit şi inmormêntat politiceşte, dar el invinse curênd, după cum îi fusese preḑis de Fontei; şi intreprinse lupte bărbăteşti prin munţii, văile şi câmpiile Pindului, Balcanilor şi Carpaţilor, şi isbuti a-şi intemeia din câteva mici domniate din stânga Dunării de jos douĕ domniate mai mari şi mai tari, carile se organisaserĕ bine şi se consolidară. Prin o cultură naţională, poporul român din aceste douĕ domniate se tot inălţă pe scara desvoltării intelectuale şi a civilisaţiunii până ce ajunse a face din ele un regat puternic şi respectat, carele şede cu onoare printre celelalte regate şi impĕrăţii din lume, şi earăşi se va porní cu glorie ca sĕ intrunească şi sĕ judece pre membrii sĕi morţi şi vii, şi atuncia domnia lui nu se va mai finí.

Cred in geniul românesc, organisătoriu şi civilisătoriu, carele de la Romani purcede; el, răḑimat pe frăţietate şi pe dreptate, va da tuturor viaţă şi va intruní pre toţi in armonie spre o spornică activitate comună.

Cred intru infrăţirea popoarelor spre intemeiarea intre olaltă a unui trai armonios comun, pre cum şi intr'un ĵudeţ suprem al lor pentru curmarea şi stingerea certelor.

Mărturisesc un amor universal reciproc intru apropierea popoarelor.

Aştept deşteptarea rătăciţilor şi viaţa frăţească eternă.

*

Tatăl-nostru românesc.

Spirete Romane! Glorificat fie numele tĕu. Impiinească-se intenţiunile tale pre cum

---

FOIŞOARA.

Poesii poporale.

— Culese de I. Pop Reteganul. —

Când eram in vremea mea
Pită albă nu-mi plăcea,
Om frumos nu-mi trebuia;
Dar acum sĕrac de mine
Şi urîtu-mi prinde bine!

Din Reteag.

—

Câte stele sunt pe ceriu
Până 'n ḑiuă toate pier
Numai steaua mândrului
Şede 'n vĕrful muntelui,
Nici suie, nici coboară,
Gândeşti că-i piatră de moară.

Din Bârgău.

—

Care fată-şi lasă satu
Mânce-o jelea şi bănatu,
Că şi io mi l'am lăsat
Multă jele m'a mâncat.

Din Reteag.

—

Cucule, peană galbină
Eu mĕ culc, tu mĕ leagână,
Cucule, peană surie,
Eu mĕ culc, tu mĕ mângăie,
Cucule, osuţ de peşte
Eu mĕ culc, tu mĕ treḑeşte!

Din Rodna.

—

Cine-aude gura mea
Poate şti poate vedea
Că p'aicea n'oiu şedea
Că m'oiu duce 'n ţeri strĕine
Unde nu cunosc pe nime
Numai frunḑa şi iarba
Care-i in toată lumea.

Din Reteag.

—

Cântă-mi puiul cucului
Din vĕrfuţul nucului
Şi-aşa cântă de frumos
De pică frunḑele jos,
Şi aşa cântă de cu jale
De pică frunḑa pe vale.

Din Sâncel.

—

Cine n'are 'n lume drag
Câtui lumea-i tot beteag,
Eu ştiu numai de pe mine
Cum mi-i astăḑi, nu mi-i mâne,
Cum mi-i mâne, nu mi-alaltă,
Nu mi-i bine nici odată!

Din Rodna.

—

Cine-o ḑis focul doina
D'arsă i-o fost d'inima
Cum îi şi-a mea sĕliaca;
Că n'o ḑis'o nici de un bine
Numai de nĕcaz ca mine.

Din Reteag.

—

Colo 'n jos maică la ţeară
Este un nuc cu frunḑa rară,
La vĕrfuţul nucului
Cântă puiul cucului
Şi aşa cântă de cu jele
De stă apa 'n loc de a mere;
Stai cuce nu mai cânta,
Oamenii nu pot ara
Nici domnii nu pot gusta
Cucule de jelea ta.

Din Rodna.

—

Cu amar şi cu nĕcaz
Ies rujile din obraz
De-or mai fi şi ḑile bune
Rujile eară s'or pune.

De pe Someş.

—

Cine 'n lume a mai vĕḑut
Epure veara cosind
Şi găină duhănind;
Epure suind pe scară
Şi găină cu ţigară?

Din Rodna.

in trecut aşa şi in viitoriu. Ceea ce ni prieşte şi ni foloseşte dă-ne nouă in necontenit, şi spriginește intreprinderile noastre cele bune, pre cum şi noi spriginim pre ale altora, şi nu ne duce in conflicte cu confraţii nostri, ci ne fireşte de ori-ce neinţelegere, căci de la tine purcede inspirarea şi reuşita acum şi totdeuna şi in secolii secolilor, cu adevĕrat!

Din legile ţĕrii.

Legea despre economia şi poliţia de câmp.

Capul I.

Despre folosinţa economică a proprietăţii de pământ.

(Continuare.)

§. 11. Adunarea generală a proprietarilor are dreptul a concrede lucrările amintite in paragraful 10 organelor sale proprii şi spre acest scop poate alege un consiliu şi organe esecutive separate.

Insĕ aceasta se poate face numai pe basa statutului de organisare aprobat de municipiu.

In casul acesta drepturile şi datorinţele antistiei şi ale representanţei cumunale inşirate in paragraful 10 sunt ale acestui consiliu şi ale acestor organe esecutive şi disposiţiunile acestora sunt apelabile in sensul paragrafului 10.

§. 12. Păşunatele publice, ce formează proprietate comună nedespărţită se pot despărţi numai prin sentenţă judecătorească sau numai dacă ministrul de agricultură a dat invoire la această impărţire.

La păşunatele de munte comune este a se arĕta, că dacă s'ar introduce altă modalitate de cultură, nici păşunatul de impărţit, nici celelalte pămĕnturi nu vor fi periclitate in formaţiunea lor fie prin spălare fie prin altfel de perire a stratului de sus.

§. 13. Pe locuri espuse spălării prin apă sau a surpării păşunatul se poate opri in parte sau de tot.

Dacă spălarea esistentă sau spălările ce se pot ivi ar strica şi proprietatea altuia sau ar amenința-o cu daună autoritatea poate dispune necesarele mĕsuri de scutire sau poate da poruncă ca in un termin hotărît sĕ se planteze cu arbori acel loc, eară in cas de neinţelegere imprumutată autoritatea stătoreşte purtarea speselor amĕsurat proporţiunii cum este unul sau altul interesat.

Dacă cei interesaţi nu implinesc in terminul statorit disposiţiunile autorităţii şi aceasta nu o pot motiva in mod acceptabil, autoritatea îi poate constringe la implinirea datorinţelor lor cu pedepse de bani până la 200 corone.

§. 14. Locurile pleşe de pe moşiile u circulaţiune restrinsă, cari sunt potrivite pentru a fi plantate cu arbori şi cari nu se pot mai raţional folosi, sunt a se planta cu arbori in termin preclusiv.

Cari teritorii şi in care termin sunt a se planta o hotăreşte comitetul administrativ al municipiului după ascultarea proprietariului interesat.

Dacă respectivul proprietariu nu esecută disposiţiunea comitetului administrativ poate fi pedepsit in bani până la 200 corone.

(In şedinţa dietei din 5 Februariu 1894 ministrul de agricultură contele Andreiu Bethlen a declarat, că plantarea nu se poate dispune dacă acea ar costa mai mult ca cât e vrednic acel pământ.)

§. 15. Din punctele de vedere ale economiei raţionale şi ale esploatării mai rentabile proprietăţile economice ale oraşelor, comunelor mici şi a comunelor mari ca persoane juridice incă stau sub controla autorităţii.

In comunele mici şi in comunele mari protopretorul sau substitutul sĕu este datoriu când are de lucru la faţa locului a se convinge şi in persoană despre modalitatea manipulării proprietăţilor comunale şi a face raport despre scăderile observate sau adecă a face insuş dispuseţiuni spre incetarea lor intru cât se ţine de sfera sa de competinţă.

§. 16. La proprietăţi date in arêndă contractul de arêndă hotăreşte că in ce mĕsură investeşte proprietariul drepturile şi datorinţele sale din lege pe arendatorul.

Dacă contractul nu conţine in această privinţă nici o disposiţiune sau dacă conţine disposiţiuni, dară acelea nu le-a presentat antistiei comunale, atunci toate drepturile şi datorinţele din această lege se consideră trecute in favorul arendatorului. La pertractarea ce atinge formaţiunea proprietăţii totdeuna este a se invita şi proprietariul.

(Disposiţiunile acestui paragraf se referesc per analogiam şi la usufructuariul pămĕntului chiar şi dacă nu este proprietariul sau arendatorul pămĕntului.)

§. 17. Cânepă şi iin se poate moia sau topí numai in locurile anume designate spre acest scop şi cu anumite modalităţi statorite din partea autorităţii.

(Cei ce lucră contra se pedepsesc amĕsurat punctului l) paragraf 94 şi p. i) paragraf 95.) (Va urma).

Cronică.

Românii din Torontal. Semnele de deşteptare şi de emancipare naţională a Românilor din Torontal, cuplesiţi atâta amar de veac din partea ierarchiei bisericei sêrbeşti, se imulţesc din di in di in mod imbucurătoriu.

Din timpul mai nou este mişcarea Românilor din comuna Jabuca protopresbiteratul Panciovei. Pentru fondul acestei înfiinţânde parochii române gr. or. au dăruit protopresbiterul Trifon Miclea 10 fl. Biserica română din Uzdin şi „Concordia" institut de credit şi de economii din Uzdin câte 2 fl.

Pentru un asemene scop au contribuit sus numiţii dăruitori tot asemene sume pre seama infiinţândei parochii române din comuna mixtă Omoliţa.

Dăruitorii primească mulţămita cuvenită pentru spriginul lor frăţesc.

„România tinĕră". In Cernăuţi, capitala Bucovinei, s'a infiinţat o societate culturală „România tinĕră".

Scopul societăţii este cultivarea reciprocă a membrilor sei in limba română.

Realisarea scopului o urmăresc membrii societăţii :

a) Obligêndu-se sub cuvênt de onoare a vorbí intre ei şi cu ori-care român numai romineşte.

b) Procurându-şi cărţi şi reviste literare şi ştiintifice româneşti.

c) Scriind româneşte.

Mireasa soarelui.

A fost odată ce a fost, a fost odată o babă şi baba aceea avea o fată, dar baba era aşa de sĕracă, cât trebuí se lase pe fată se âmble la porcii satului, ca se agonisească una alta de rêndul traiului, ear fata era aşa de frumoasă, de şi soarele sta ca mut şi se uita la ea. Odată, când se scălda fata in părêul morii, atâta a stat soarele şi s'a uitat la ea, până l'a strigat măsa acasă şi l'a probozit, de ce face dilele aşa lungi, că stau se moară oamenii de obosiţi? Ear soarele respunsă adevĕrul, că uită ce mândrenie de fată a vĕdut scăldâudu-se in părêul morii, şi de dragul ei a făcut diua aşa lungă.

A doua di, când se sculà soarele, oblu intr'acolo îşi indreptà paşii şi duse fetei o cunună de aur şi i-o slobodí pe cap. Fata se spărià, dar vĕdênd cununa cât îi de frumoasă, o luà şi o dusă acasă. Fetele din sat toate, care cum audia, mergea in ruptul capului, se vadă cununa. Şi mult se minuna de mândrenia ce vedeau. Vestea despre mândrenia cununei merse până la fata impĕratului din satul acela, şi ea trimise numai de cât pe tată-s'o se-i cumpere cununa. Şi se duse impĕratul, şi o cumpĕrà, dând fetei sumedenie mare de bani buni — nu minciuni, şi merse cu cununa de o dădù fetei sale. Şi mult foarte tare se bucurà fata impĕratului de cunună, dar şi fata babii se bucura de banii cei mulţi şi buni că-şi făcù casă bună şi-şi cumpĕrà una alta, ca se nu mai âmble la porcii satului. Dar acum era supĕrat soarele, tot posomorit âmbla, tot innorat, că nu-şi mai vede drăguţa tot mereu, ci numai din când in când, merge după apă, altfel tot inchisă sta cu măsa şi cosea.

Odată soarele-i trimise pe fereastră un leagăn de raze. Şi se bucurà mult fata de el, şi fetele din sat incă se bucurară şi veniră de se legănară in el, dar ea nu voí sĕ se pună in leagăn, simţia ea ce simţia. Dar nu scăpà de fete până nu se puse şi ea in leagăn. Atunci numai vĕdură că leagănul se ridicà şi atâta mai vĕdură pe fata babii. Supĕrarea fetelor! Dar mai tare supĕrarea babei, c'a remas fără fată acum când nici un vas de apă nu-şi mai putea aduce de slabă şi bĕtrână. Plângea sĕraca di şi noapte, de părere de rĕu după fată. Dar fata nu era nicăiri. Adecă era dar, colo sus la curţile soarelui; de aceea-i trimise leagănul ca se o amăgească şi când s'a hinta in el, se o ridice la sine. Aşa şi făcuse. Acum fata era la curţile soarelui; mama soarelui — ca toate soacrele — o vedea bucuroasă, dar mai bucuroasă ar fi fost se nu o vadă. Deci îi dădù o froaie care se-i pună capul bine.

Soarele — vedi bine după cum îi slujba lui — de dimineaţă până seara nu era acasă, era tot dus in lume se lumineze la lucrători, ear mireasa lui sta diuliţa intreagă şi plângea de dorul mamei sale şi de jalea ei, ca omul in strĕini. Dar harnica de soacră-sa şi cu froaia mi se vorovirà se facă seama miresei, pân a nu apuca a se cununa cu soarele, că dup'aceea nici o putere nu mai aveau asupra ei. Deci o trimiserà in vecini după sită la o babă fărmecătoare cumplită. Fata, vedi bine, ca omul nepăţit, unde sĕ se nădăiască ce pat i-se aşterne, pleacá, se aducă sita. Dar pe drum se intêlní cu un câne dubos, tinos, bămisit. Ei i-a fost milă de el, i-o dat o coajă ce o avea la ea, îi spălà tina de pe el şi se duse mai departe. Mergênd mai departe dă de o fântână, tinoasă, turbure, plină de lână broştească. Se pune şi o curăţă şi pe aceea. Mergênd mai departe dă de un mĕr, plin de muschiu şi de coajă uscată. Se pune şi-l curăţă şi pe acela, că-l mâncau sĕracul furnicile şi multe feliuri de goange. Acum ajunge la strigoaia acasă: Bună diua, mătuşă. — Bună se-ţi fie inima, draga mătuşii: da hai şedi o leacă. — Şeadă binele şi sănĕtatea, mătuşă, că n'am venit se şed, ci se te rog se-mi dai o leacă sita. — Dar tu eşti mireasa nepotului-meu, a soarelui? — Eu. — O, mânce-te norocul şi să-

d) Intrunindu-se adese-ori la convenirí sociale, musicale, etc. şi

e) Infiinţând un cabinet de lectură cu o bibliotecă propriă.

Biserica din Maierele Timişorii. Pentru s. biserică română din Maierile Timişorii au mai dăruit: Dl Iosif Novotny 50 fl. Apoi au colectat dnii preoţi Pavel Borca, Petru Murgu şi Ioanichie Neagoe din P e t r o v o s e l o suma de 7 fl. 60 cr. v. a. de la mai mulţi credincioşi din comună. — Domnii preoţi George Piglea şi Nic. Dărăbanţ au colectat din comuna lor I z v i n 3 fl. 75 cr. de la mai mulţi credincioşi cu inimă.

Cine sunt contrarii statului naţional maghiar? „Nemzeti Ujság“ intr'un prim-articol desvoaltă foarte caracteristic ideea aceasta, făcĕnd pentru sĕrmanul Apponyi reclam.

Eată după judecata acestui ḑiar catastichul duşmanilor statului naţional maghiar „Regele. — Armata comună. — Guvernu maghiar. (!) — Partidul liberal. (!) — Naţionalităţile. — Cosmopoliţii. — Socialiştii.“

Ear prietinii? Eată-i şi pe aceştia: „Partidul apponyist. — Cei fără partid şi o parte a oposiţiunei de drept public. — „Nemeşii“ maghiari. — Clerul maghiar. — Profesorii şi invĕţătorii maghiari. — Acei scriitori maghiari, cari simt şi cugetă ungureşte. — Grosul poporului maghiar, industriaşii şi ţeranii.“

Dar nu ne-am prea luminat.

Unde remân jidanii şi „ötpiczulásii“?

Curios concept despre religiune. Maghiarii protestanţi, adecă conducătorii lor curioase concepte mai au despre chiămarea şi datorinţa bisericei. Ei cred că biserica este numai pentru ca sĕ maghiariseze celelalte naţionalităţi din Ungaria. Aceasta reiasă clar din discursul de recepţiune, ce l'a ţinut noualesul inspector districtual evangelic Ludvig Lang cu ocasiunea instalaţunei sale intĕmplată in 8 Iuliu in Pojoniu. Domnul inspector a ḑis, că cea mai sfântă datorinţă a bisericei protestante este de a lărgi teritoriul limbei maghiare şi prin aceasta a intări statul ungar, care este prima condiţiune a libertăţii şi a esistenţei bisericei protestante in Ungaria. — Iacă cum se esplică graua luptă ce protestanţii slovaci trebue sĕ susţină in sinul bisericei lor dacă in fruntea ei stau astfel de elemente.

Omorul Valahilor. Sub acest titlu scriu foile din Budapesta următoarele: Intâia jertfă săgeroasă a urei şi urgiei naţionaliste este Ioan Angi, primariul comunei Görbed, pe care l'u ucis Valahii. Despre acest cas se scrie din Mediaşul Arieşului următoarele: In 9 Iuliu dimineaţa l'au găsit pe Ioan Angi demnul primariu al comunei invecinate Görbed inecat in sĕnge, de jumĕtate mort lângă un gard din o stradă locuită de valahi a Mediaşului. Ucigătorii i-au sdrobit de tot capul şi peptul bietului om nefericit aşa că cealalta şi a murit. Suspiţiunea a căḑut numai de cât pe valahi, mai ales pe agitatorii naţionalişti, cari cu ucisul, cu acest brav patriot maghiar, au trăit in luptă continuă, Au deţinut pe mai mulţi agitatori români, intre cari şi pe Ludovic Szilágyi fiul cu simţĕminte româneşti al primariului din Mediaşul-Arieşului, care afirmative la indemnul tatălui sĕu a comis această groaznică crimă in societate cu mai mulţi ortaci fanatici ai sĕi. In urmare acestei ucideri a venit o patrolă puternică de gendarmi la Mediaş pentru scutirea Maghiarilor ingroziţi. Cercetarea se continuă cu toată energia.

Têrgul Timişorii. Têrgurile de ţeară mai de aproape ale Timişorii se vor ţinĕ in ḑilele de la 2 până inclusive 6 August n. a. c. şi de la 27 Septemvre până inclusive 2 Octomvre n. a. c.

Porci ucişi de căldură. Foile din Oradea-mare scriu, că dintr'o turmă de porci ce era sĕ se espedeze cu calea ferată la Steinbruch 70 darabe de porci căḑură morţi unul după altul. Se crede că porcii au căḑut morţi in urmarea enormei ferbinţeli. Dauna se urcă la mai multe mii de fioreni. Poliţia a făcut disposiţiuni ca sĕ se poată erua causa morţii.

Esamene de repeţire. La gimnasiul superior rom. cat. din loc esamenele de repeţire ale maturisanţilor respinşi de doue luni de ḑile se vor ţinĕ in 7 Septembre n. Respectivii candidaţi au sĕ 'şi presente atestatul de maturitate directorului institutului până in 20 August n. ear' până cel mult in 6 Septembre au sĕ se infăţişeze in cancelaria direcţiunei, cu care ocasiune se va depune tacsa de esaminare de 3 fl. şi timbrul de 50 cruceri.

Kişdedovo in Liget. Şi in frumoasa comună românească Liget (p. u. Jebel) se furişează „omida.“ In 27 Iunie a. c. s'a ţinut la casa comunală o şedinţă a representanţei comunale sub conducerea chinezului Toma Bordaş şi a notariului Gálfy. In aceasta şedinţă s'a comunicat, că a venit „poruncă“ dela „domnie“ sĕ se facă in sat un „Kişdedov“ şi acum e „musai“ sĕ se facă. Pentru acest scop e la ordinea ḑilii alegerea unui comitet de şepte. Chinezul slugarnic s'a declarat momentan dispus de a primi acest onor, ceilalţi representanţi au respins insĕ cu indignaţiune luarea lor in combinaţiune. Cu toate aceste notariul a compus comitetul din cei presenţi şi absenţi, fără ştirea şi invoirea respectivilor. Lista comitetului, a introdus-o in procesul verbal şi a trimis-o cercurilor „mai inalte“. — Sĕ le fie de bine!

Legiunea lui Klapka in 1866. Generalul in retragere Carol Fischer a edat in ḑilele aceste opul „Erinnerungen aus den Feldzügen 1859 und 1866“. In acest op autorul se ocupă şi de legiunea lui Klapka. Autorul ḑice că principele Bismarck numai la ameninţarea Austriei a recurs la adunarea acestei legiunii şi fiind că Klapka şi impregiurimea sa n'au fost simpatici Prusienilor, s'au nisuit a se scăpa cât de curĕnd de ei. Mai ales generalii Kameke şi Moltke feriau a veni in atingere cu astfel de „capi de bandă“. Numai după ce după bătălia de la Königrätz armata de sudaustriacă s'a re'ntors din Lombardo-Veneţia şi grăbia spre Boehmia şi cholera incepea a decima armata prusiană, generalii prusiani au inceput a ineca antipatia lor contra lui Klapka şi au primit ofertul făcut de el de a rescula Ungaria. La aceasta Klapka a organisat o legiune constătoare din patru batalioane de pedestraşi, doue companii de husari şi o baterià de tunuri. Legiunea se compunea din emigranţi, din prinsonieri maghiari şi din tunurile luate de la austriaci. Cu această legiune Klapka in butul armistiţiului a pĕtruns in 4 August până la Turzovka in Ungaria. Guvernul austriac a dat porunca pentru energica persecutare a legiunii şi Klapka a fost silit sĕ se retragă in Bohemia prin marşuri de ḑi şi de noapte pe căi neumblate şi fără ca sĕ fi fost in stare de a putĕ arĕta vr'o faptă de arme.

Pensionarea invĕţătorilor. Comisiunea pentru pensionarea invĕţătorilor a ţinut eri in ḑiua de Sân Petru la 9 oare a. m. o şedinţă sub presidiul dlui inspector de şcoale Sebesztha. Din partea consistoriului de la Arad au fost de faţă Dr. Traian Putici protopr. şi George Ardelean advocat. Dintre invĕţătorii români s'au presentat: Damaschin Cosma din Topolovеţul mare; Vasilie Cornea din Şuştra; Ioan Bulgia din Drăgoieşti; Augustin Petco din Chesinţi; Bosioc Miu din Giroc. Visitaţi toţi de medicul comitatens Dr. Brayer au fost recomandaţi spre pensionare.

Noue cărţi de rugăciuni. Au apărut şi se pot comanda la Constantin Lucaciu preot in Iosip (Iozsefháza u. p. Aranyos-Megyes comitatul Sătmar) următoarele doue cărţi de rugăciuni:

„Poarta Raiului“, carte de rugăciuni şi cântări bisericeşti intocmită pentru tinerimea română din cărţile rituale ale bisericei rĕsăritene de Constantin Lucaciu. Baiamare. Tipariul tipografiei lui Michail Molnár, 1894. Ediţie poporală 20 cr., ediţie de mijloc 1 fl., şi 10 cr. porto postal.

---

nĕtatea, că ce frumos mire ai, dar şi el, ghiobanul, nu inzĕdar âmblà toată lumea, că bine şi-o ştiut alege. Dar stăi o lecuţă până merg in pod se-ţi aduc vre-o doue nuci.

Şi merse baba in pod şi incepù a-şi ascuţí dinţii se vie se o mânce, ear beata fată se puse pe un scaun, se nu ducă somnul babii, dormirear somnul de veci! Dar un şorecuţ ţup pe measă şi ḑise: Fată hei, fă-te soră cu drumul, ia sita din cuiu şi te cară, că băboiul dracului nu s'a dus se-ţi aducă nuci, ci-şi ascute dinţii şi cum vine, cum te mâncă — de te află aci.

Fata se ridicà spăriată, apucà sita şi du-te copile!

Dar baba, când auḑí uşa, se coborí repede din pod şi intrà in casă se vaḑă părutu-i-s'o ori auḑit'a uşa cârţâind? Acolo aflà numai şorecuţul. Ea fuga după el, el fuga pe sub pat şi se ascunse intr'o găurice sub talpa căşii. Baba de mânie se repede afară, işi strigà cânele: Prinde lupuc fata, că mi-a furat sita! Dar lupuc, in loc se fugă se prindă fata, prinse pe babă. Până se svĕrcolí baba cu cânele, fata ajunse hĕt departe, era pe la mĕr. Baba cum o zări strigà: Mĕrule, prinde fata, că mi-a furat sita! Dar mĕrul nu prinse fata, ci, când era baba pe sub el, o apucà cu crengile lui şi o ţinù locului un bun scopot de vreme. Până se svĕrcolí baba se scape din crengile mĕrului, fata ear fugí un scopot bun, până lângă fântână. Dar când fu baba slobodă din crengile mĕrului şi zări pe fată pe dir (pe dir = prin dreptul...) fântână, îi strigà cât putù: fântână prinde fata, că mi-a furat sita! Dar nici fântâna nu o prinse, ci când ajunse baba la ea, se umflà odată şi inecà pe babă.

Fata scăpà sănĕtoasă acasă la soacră-sa, dar gâfâind de fugă şi plângĕnd de spaimă.

De ce plângi? o intrebà soacră-sa, doară ţi s'a intâmpat ceva?

— Ba nu, dar mi-i dor de mama.

— Atunci dute la mă-ta! — Şi o impinse odată soacra şi biata fată cădea in jos spre pămĕnt cu sita in mână. Dar soarele chiar atunci venia acasă, deci temându-se mă-sa sĕ nu se intâlnească cu mireasa, pe ea o făcù — lună, şi lună-i până 'n ḑiua de aḑi. Soarele o vede, dar nu se poate apropia de ea, nici la alte fete nu se mai uită, că-i legat de mumă-sa. Aşa a remas până 'n ḑiua de aḑi singur — holteiu neinsurat, mire, care-şi vede mireasa, dar la ea nu poate ajunge, şi luna-i mireasa lui, care de multe ori îl vede, dar numai prin sită, că ea-i in dosul sitei, âmblă tot in calea lui, dar nu se poate intâlní cu el. Când acesti doi miri s'or intâlní, atunci lumea s'a prăpădí, ear eu nu voiu mai povestí.

i.

„Calea cerească“ carte de rugăciuni și cântări bisericești intocmită pentru poporul român din cărțile rituale aprobate ale bisericei rěsăritene de Constantin Lucaciu. Tipografia aceeași. Ediție poporală 50 cr., ediții mai scumpe fl. 1.40, fl. 2.30, fl. 3.80 și fl. 10, — și porto postal.

Pădure aprinsă. In 9 Iuliu n. a erupt foc in pădurea cea mare de la Herendești. Numai târḑiu și cu mare incordare s'a putut localisa focul pe un teren anumit al pădurii. Se ḑice, că focul ar fi pus intr'adins. De făptuitori n'au putut da incă.

Vară de iarnă. Ḑiarele din România anunță că in munții Argeșului a nins foarte mult și s'a pornit un frig așa de aspru de inghiață oamenii. Un pastor a inghețat in munte lângă turmă. — O, că nu ne vine și nouě un curent de acolo!

Agitatori pretutindeni. In ḑilele trecute a murit in Seghedin o venerabilă matroană sêrbă de 70 ani. Averea sa de 10,000 și-a testat'o națiunei sêrbe, ear' pre fică-sa și pre nepoți i-a eschis din moștenire, ca va fi știut pentru ce. Aceștia acum îi atăcă testamentul, aducênd drept motiv — veḑi de buni patrioți, ce sunt — că repausata a fost impresurată de — agitatori naționaliști. Bieții agitatori, tot ei de pricină pretutindeni.

Judele cerșitorilor bătut. In comunele nemțești din Bănat este datina a numi din partea comunei pe un individ, care are sě grigiască, ca locuitorii sě uu fie molestați din partea cerșitorilor și a altor vagabunḑi, și dacă dă de astfel de lenoși, sě-i scoată din sat. Acest individ se numeşte „judele cerșitorilor“ și este o persoană oficială. Mai deunăḑi s'a intêmplat că judele cerșitorilor „Vetter Hans“ Wendler a dat de doi tineri vagabunḑi sau „pinclimoni“; numai de cât i-a luat de scurt și i-a scos din sat afară până pe câmp. Aici insě vagabunḑii s'au aruncat asupra judelui lor, i-a smuls măciuca din mână și l'au bătut până când a căḑut jumětate mort la pămênt. De abia intr'un târḑiu l'au găsit oameni din sat și l'au adus a casă. De vagabunḑi insě n'au putut da.

Falsificători de bani. De abia trece acuma o sěptěmână sě nu căpetăm știrea din vr'un loc al țěrii despre aflarea de bani falsi, teascuri de bani și falsificători de bani. Falsificarea de bani pare că a devenit un adevěrat sport. Nu de mult au prins la Mohaciu o mulțime de oameni. Acuma eară au pus mâna pe 12 gazde bune din comitatele Baranya, Pesta și Baci, intre cari doi inși sunt primari comunali. Alaltăeri au deținut pe un om inteligent cu numele Hei, care a dovedit in fața gendarmilor, că prin sculele și chemicalele inventate de el este in stare a face intr'o oară treiḑeci de note de bancă. Eri au dus in prinsoare trei mașiniști din Pesta-nouă, cari se ocupau numai cu fabricarea de teascuri de bani de hârtiă.

Jertfele beției, negrigii și nepriceperii.

Atentat contra unui tren. Asupra trenului personal care in 12 Iuliu n. venia din Budapesta, cineva a descărcat o pușcă, tocmai când ieșia din stațiunea Jimbolia. Glonțul a pătruns prin fereastă intr'un cupeu de clasa a doua, insě n'a nimerit pe nime. Se susține că acest atentat a fost indreptat contra unei anumite persoane. De urma atentatorului insě n'au putut da incă.

Veselia cu sfêrșit trist. Economul George Lopota din Spata a fost Dumineca trecută la ospețiu in Bacamezěu. Seara târḑiu a plecat către casă cu Ion Blidariu din Bulciu priu pădure. Amêndoi au fost beut mai mutt ca cât este cuviincios și de folos din beuturile jidovești otrăvite. De la o vreme se mâncară in vorbe, se certară și in urmă Lopota scoase cuțitul din praștiă și-l implânta in peptul lui Blidariu care căḑu mort la pămênt. Lopota ajuns a casă s'a inștiințat insuși judecătoriei.

Furiă femeiască. In ḑilele aceste douě muieri din Criciova: Maria Stepănescu și Sanda Muntean s'au certat tocmai ca muierile cari nu-și caută de trebile casei lor și in urmă s'au și incăierat. In decursul incăierăturei M. Stepănescu a rupt cu gura urechia dreaptă a ortacei sale și acum are sě rěspundă pentru fapta ei inaintea judecătoriei.

☞ **Numěrul acesta este cel din urmă al acestei foi ce se mai trimite on. Domni cari nu și-a inoit incă abonamentul.**

Acestui numěr alăturăm și o asignală postală. ☜

Economiă.

Nou institut de bani. Foaia „Brassó“ din Brașov publică știrea, că in comuna Bran, comitatul Brașovului, s'a inființat un nou institut de bani românesc. Noul institut se chiamă „Parsimonia“. Presidentul institutului este cavalerul Ioan Pușcariu, jude de Curiă pensionat, director executiv este Iosif Pușcariu, advocat in Brașov. In 5 Iuliu n. s'au presentat statutele la tribunalul reg. din Brașov spre luare la conoștință. —

Esportul de vite la Germania. In treaba regulării esportului de vite cornute la Germania ministeriul de agricultură din Budapesta din 4 Iuliu n. a trimis tuturor municipiilor o ordinațiune, in care impărtășește, că din causa pericolului importării boalei bovine importul vitelor cornute din comitatele Ungariei superioare, Arva, Scepusia (Szepes), Lipto, Turoț, Trencin, Neutra, Solt, Barș, Sáros și Pojon este oprit. Și este cu un cuvênt oprit a esporta la Germania vite cornute din locuri unde s'a ivit și macar numai un singur cas de boală bovină lipicioasă. —

Resultatul culturei de mětasă. Despre resultatul culturei de mětasă din est an avem următoarele știri și date: Incassarea coconilor de mětasă se face de vr'o patru sěptěmâni in mai multe orașe ale țěrii. In districtul Segsard s'au produs la 1,120.000 kilogrami de coconi. Coconii insě sunt slabi, nedesvoltați, deci coconi de lipsă pentru sěmênță se vor aduce din Italia. Mare greșală au comis insě mulți mari proprietari de pămênt mai ales in comitatul Tolna, că au dispus sě se taie toți frăgarii din dominiile lor, numai pentru ca servitorii lor sě nu se ocupe cu cultura de mětasă. —

Prospectele secerișului in România. Cercurilor comerciale de la noi se scriu din București cu data din 4 Iuliu n. următoarele: Secerișul inceput in sěptămâna aceasta in țara intreagă vor avé un resultat puțin mângăiătoriu pentru economii nostri, atât in privința cuantității cât și a cualității. Recoalta de grâne este bună numai in districtele României-mici, pre când in Moldova-de-sus recoalta va fi slabă mijlociă din pricina ruginei ivite in urmarea prea multor ploi. Mai rěu stă treaba in Moldova de mijloc unde jumětatea recoaltei este nimicită prin tăciune (malura). Moldova de jos a suferit mult din prea marea lipsă de ploi, cea-ce a fost chiar desastruos pentru intinsul șes de pre ambii țěrmuri ai Ialomiței.

Astfel se poate ḑice că recoalta de grâne este slabă in toată partea ostică și sudostică a României, și că recoalta de grâne a României din est an va fi 20 procente sub mijlociă.

Tot in urmarea lipsei de ploaiă suficientă și la timpul sěu, sufere și porumbul și nutrețurile de vară. Este numai firesc dară dacă prețurile porumbului, a ověsului și a fênului se urcă consecuent.

Floarea și formarea boambelor viilor in deosebite ținuturi ale Moldovei au suferit mult prin ploile reci; in casul cel mai bun dară culesul de vii la toamnă va da numai un resultat slab mijlociu. —

Esposițiune internațională in Petrupole. In 22 Septembre n. se va deschide in capitala Rusiei Petrupole esposițiunea internațională de pomicultură și horticultură. Guvernul din Budapesta vrě ca și Ungaria sě participe la această esposițiune rentabilă. Ministrul de agricultură este gata a coperi din visteria statului spesele de transport și de esposițiune a producenților de poame din Ungaria, cari s'ar hotări sě iee parte ca espunětori la acea esposițiune. —

Monopolul de spirt in Rusia. Proiectul ministrului de finanțe rusesc referitoriu la parțiala introducere a monopolului de spirt in cele patru guvernamente rěsăritene ale imperiului s'a aprobat acum din partea Țarului. Scopurile proiectului sunt: Inbunatățirea cualitții rachiului, cuatele contra defraudațiunei contribuțiunei, reducerea patimei beției și ridicarea venitelor prin raționala organisațiune a comerciului cu rachiu.

Fabricele de rachiu rěmân in posesiune privată, productele lor insě 'i permis a le vinde numai inlăuntrul raionului pentru care monopolul are valoare, și anume le pot vinde numai organelor statului. Spirtul necesar pentru destilare trebue sě se cumpere necondiționat din depourile statului. Prețurile de vêndare se statoresc de către ministeriul de finanțe aměsurat impregiurărilor locale. —

Alegerea scroafelor. Alegerea animalelor de prăsilă este de mare insěmnătate pentru ori care econom de vite, prin urmare și pentru cultivătoriul de porci. Cultivătoriul de porci are se știe bine alege atât verii cât și scroafele de prăsilă. Drept este că, deoare-ce verul are de a se impreuna cu mai multe scroafe, pre care le face productive, alegerea lui este mai gingașe și mai anevoioasă de cât a scroafelor; dar esperința ne-a invěțat că și pe alegerea scroafelor de prăsilă trebue se punem pondul receru, dacă e ca din economia de porci se avem adevěrat folos. Nu putem in destul prețuí o scroafă care fată regulat un numěr mare de purcei, ii lăptează pe toți cu ingrijire de mamă și-i crește ferindu-i de ori-ce rěu. Sunt multe scroafe cari fată de douě ori in an câte 8—12 purcei in fie-care rênd, și totuș din prăsila lor cea multă s'alege stăpânul lor cu puțin folos, că, ori își mâncă purceii indată după fătare; ori nu-i sufěr la țîță și trebue se piară de foame ori ii inădușesc tăvălindu-se pe ei și inădușindu-i. Trebue deci se ne ținem purcele de prăsilă de la astfel de scroafe, cari știm că fată de douě ori in an, tot purcei mulți, apoi știm că-i lăptează și cresc omenește; la animale incă-i regula cam ca și la om: „Fata-i ca mama“. Purcelele de prăsilă le alegem din purceii de primăvară, că preste veară se desvoaltă mult mai

bine de cât preste earnă. Dar se nu fie de la scroafă ce a fĕtat atunci mai intâiu, ci de la una ce a mai fĕtat baremi odată. Scroafa-i in deplina ei putere de la al 3-lea până la al 6-lea an, deci atunci alegem de la ea purcelele de primăveară, cari voim ale avea de prăsilă. De la scroafe mei bĕtrâne — ori mai tinere — numai in casuri de lipsă mare ţinem purcele de prăsilă, şi şi atunci, numai de celea de primăveara, şi nici când de celea de toamna.

Scroafa de prăsilă se fie intru toate bine desvoltată, că numai aşa poate fi in stare de a purta şi nutrí bine mulţi purcei. Scroafele, cari seamănă la stătură tare cu verii, nu sunt bune de prăsilă. Capul se le fie uşor, rîtul (nasul) moale, care se cunoaşte că nu scurmă mult, grumazii destul de lungi, corpul lung, slobodit in jos şi in laturi. Ugerul se aibă ḑece până la douespreḑece sfêrcuri, cari toate se sloboadă lapte la timp. Dacă scroafa, când fată mai intâiu, are numai puţinei purcei, se nu o judecăm numai de cât la ingrăşare şi tăiare, că numai după a doua şi a treia fĕtare se vede adevĕratul soiu. De mare insemnătate este şi blândeaţa scroafelor, că multe sunt atât de sĕlbatice de mai nici purceii nu se pot apropia de ele se sugă, necum sĕ se mai apropie omul, când cere trebuinţa, spre a o căuta. Scroafa se fie pururea cu purceii, cu deosebire in cele de intâiu 6 sĕptĕmâni, că altcum viaţa micuţilor poate fi primejduită.

Nutreţul scroafelor se fie cu putere, dar nu prea ingrăşător; lături de făină de cucuruz, orz, oves, amestecate cu baraboi fierţi, napi, lucernă verde şi deosebite buruiene, frunḑe de napi, rĕmăşiţă de la bucătăria şi — apă rece, proaspĕtă. Grăunţe le dăm numai rar şi puţine, afară de casul când le ingrăşăm pentru tăiat; alacul nu este bun gol, că le incuie.

In timpul in care trăim, mai bine se plăteşte economia porcilor, că bucatele de câţiva ani incoace au slab preţ, cărnurile şi unsorile insĕ se plătesc bine. Apoi de primăveara de cum se duce neaua şi până toamna ce ear cade neaua, numai dimineaţa şi seara avem se le dăm de mâncare, că preste ḑi îşi caută ei pe câmp rădĕcini, ierburi, insecte ş. a. şi cresc şi se inmulţesc repede. O scroafă bună ne dă pe an 20—24 purcei, cari vinduţi când sunt de 6—8 sĕptĕmâni, ne dau 60—100 fl; ear ţinerea ei se face mult 40 fl la an şi totuş ne remâne un câştig destul de frumos. — i.

Higienă.

„Societate de temperanţă“. In comuna S.-Săldăbagiu (Bihor) după o muncă de 6 sĕptĕmâni 'mi-a succes a forma o societate de temperanţă adecă de cumpĕtare. Punctul cardinal este ca membrii societăţii sĕ se emancipeze de sub ingrijirea patriotică a lui „Grünstein“, toate celelalte vor urma de sine. Societatea are deja 40 membri, mai mare parte fruntaşii comunei pre cum şi o seamă dintre foştii clienţi ai jupânului. Adevĕr că jupânul arêndaş de 20 şi mai bine de ani, a stors ca lipitoarea aproape tot câştigul bieţilor ţerani, dar' s'a plinit vremea, şi credincioşii ascultă pe păstoriu, adevĕr că (arêndaşul nostru cum era numit inainte) Grünstein mĕ ameninţă cu judeţuri, cu ministri etc., dacă nu va putê plăti arênda, dar' codice de legi unde s'ar impune beţia incă nu cunosc, de nu cumva cu nouele reforme se va proiecta şi beţia in favorul arêndaşilor nostri. O sĕ vedem! Această ştire o public in special pentru colegii mei tineri din Bihor, rugându-'i sĕ purceadă intocmai, deoare-ce pe lângă credinţă se recer şi fapte in favorul moralei noastre creştine. Traian Terebenţiu, preot ort. rom. — Această pildă frumoasă şi binefăcătoare ar trebui sĕ se urmeze in toate satele noastre. Foloasele economice şi higienice vor fi mari. Mai bine răbdăm, de cât se dăm banii nostri pentru otravă strĕină.

*

Praf foarte fin pentru dinţi. Fă cărbuni din viţă de vie, şi din ei fă praf; când te vei spăla in gură cu periuţa, moaie-o in apă de rose şi apoi o presară cu praf de cărbuni de viţă. E cel mai fin şi mai escelent mijloc pentru păstrarea dinţilor frumoşi. — i.

Dinţii ce se clătesc se vor intări dacă vei clătărí mai de multe ori in gură şi-ţi vei spăla gingenele cu vin bun vechiu (cu deosebire de Pontok) in care ai disolvat (topit) piatră acră. — i.

Mijloc pentru ochi slabi. Bumbac fin, curat, il umeḑeşte in apă de rose şi-l pune preste noapte pe ochi. Aceasta medicină o foloseşte in timp mai indelungat. — i.

Vin gustos de casă. In $^1/_2$ chilo stafide (strugurei) şi $^1/_2$ chilo mere bune tăiate mĕrunt şi le pune in 16 litre de apă şi lasă-le se fiarbă o sĕptĕmână. Astfel vei avea un vin bun de casă, recoritor şi sănĕtos. — i.

*

Reproducem după cea mai nouă broşură „Sfătuitoriul“, organ pentru higienă, redactat de Dl Rudolf Iahner apotecariu in Timişoara-Fabric următoriul articol instructiv:

Intâiul ajutoriu la nenorociri.

De câte-ori sĕ intêmplă in viaţa omenească casuri de nenorociri, in cari numai o neamênată intrevenire poate aduce mântuire. Pentru ca in astfel de clipite de primeşdiă sĕ nu stăm nepotincioşi lăsând sĕ peară sigur seamenul nostru, pentru că la moment nu este medic de faţă, este bine ca de timpuriu sĕ cetim aceste rênduri, in care sĕ cuprinde invĕţătura despre ajutoriul de lipsă ce avem sĕ dăm in casurile de nenorocire cari mai des sĕ ivesc.

Sĕ ne ocupăm mai intâiu cu ivirea neaşteptată a unui micuţ cetăţean al pământului.

Nou născutul copil prin sberătură salută ivirea sa in lume; este cel dintâiu semn de viaţă al sĕu. Dacă insĕ copilul vine in linişte şi fără mişcare in lume, dacă a ajuns in acea stare in care atêrnă intre viaţă şi moarte, atunci trebue sĕ nisuim a ţinê grabnic schinteaua de viaţă ce stă sĕ se stingă şi a o escita la o inoită activitate.

Dacă n'avem nici medic nici moaşa (babiţă), punem copilul in unele clipite in o scaldă şi îi curăţim gura de fluidul mucos, apoi îl inveluim intr'o cârpă caldă si-l punem cu foalele pe o perină seau pe o masă ţinênd copilul aşa ca gura sĕ nu se astupe. Apoi lăsăm ca copilul sĕ zacă acuşi pe foale acuşi pe lături, 'l stropim iute cu apă rece, îi frecăm cu cârpă caldă trupul, şi-l punem iară vr'o douĕ clipite in scaldă caldă şi udăm cu apă rece capul. Dacă tot nu sĕ arată incă scumpe de respiraţiune, seau sĕ ivesc numai neregulat, atunci trebue sĕ repetăm descrisele intorsĕturi cu grabă; ghîdilim gâtul din lăuntru cu o peană de gâscă, udăm locul inimii cu apă rece şi punem apoi pe acel loc aluat de muştar. Până mai simţim mişcarea inimei putem spera in succes norocos a ostenelelor noastre, pentru că des sĕ intêmplă, că numai după timp de mai multe oare trezim activitatea vieţii.

La **Moartea părută, leşinarea**, avem sĕ punem numai de cât de alungul pe paţientul, sĕ-l prevedem cu aer proaspet, după ce am depărtat vr'o ansă esternă, pre cum sunt haine strimte, pept tescuit ş. a. m.

In casul unui grad periculos stropim inainte de toate faţa cu apă rece sau cu o mestecătură de oţet cu apă rece, şi spălăm cu aceasta fruntea şi templele. Ca mijloc de mirosat potem intrebuinţa oţet tare, acid de oţet seau esenţă de salmiac. Dacă bolnavul poate, apoi insuşi are sĕ iee o inghiţitură de apă seau vin, seau vr'o câteva picuri de esenţă d'alui Hoffmann,

Dacă din faţa prea roşiă seau inferbinţată putem deduce la o apoplexiă (gută, şlog) atunci punem pre respectivul sĕ şadă cu capul sus şi intrebuinţăm drept mijloace iritătoare de pele aluatul de muştar pus pe inimă şi pulpe, pre cum şi scaldă de picioare cu muştar şi cataplasme uscate pe ciafă.

(Va urma.)

Ghicituri.

14) S'a născut şi n'a murit, de când măsa o-a făcut, dar nici suflet nu mai are, de când l'a pierdut pe cale? (Muierea lui Lot.)

15) In pădure naşte, pre rîuri paşte, mâna dacă o suceşte, ninge de hîieşte. (Sîta.)

16) Aţă trasă, de la casă? (Calea.)

17) Am un bou negru, trupul şi-l bagă in poiată, coarnele rĕmân afară? (Sfrederul.)

18) Me suiiu intr'un vêrf de scaiu, ca se-mi vĕd de cai, scăpai cheile, şi se 'ncuiară ţĕrile? (Negura.)

19) Am o vacă, şi pe spate şi pe foale tot ţiţe are? (Grapa.)

20) Am un ciur de alune şi numai una-i mai mare? (Stelele şi luna.)

22) Bumb de aur, p'o pele de taur? (Soarele.)

23) Scurtă, groasă, bună de boroasă? (Peria.)

24) Ce nu-s trei in lume?
1. Măduhă in fier,
2. Scară până 'n ceriu
3. Pod preste mare.

25) Am o rochie mierinţă, plină de pozderinţe? (Ceriul şi stelele.)

26 Feriga meriga, merge la biserica, iuchină-se, roagă-se, vine acasă vaieră-se? (Albina.)

Tragerea de losuri.

Losuri de stat sêrbeşti. In 14 Iuliu n. făcêndu-se tragerea la sorţi a losurilor de stat sêrbeşti de 30%, s'au tras următoarele serii: 21 152 309 1226 1475 2139 2994 3149 3168 4082 4247 4760 4810 4872 şi 5147. Premiul principal de **90.000** fl. l'a câştigat seria 4247 nr. 18, cel de **10.000** fl seria 309 n. 6, cel de **3.500** fl. seria 4247 nr. 1.; câte **1000** fl. au câştigat ser. 21. nr. 3, ser. 3168 nr. 29; câte 500 fl. au câştigat ser. 1475 nr. 24, ser. 2139 nr. 34 şi ser. 2992 nr. 35; 275 fl. au câştigat: ser. 2139 nr. 37, şi ser. 4810 nr. 46. Celelalte losuri sortate se rĕscumpĕră cu câte 100 fl.

Posta redacţiunii.

Dlui P. G. in B: Informaţiuni mai esacte in privinţa adăpostirii scolarilor români pe anul scolariu viitoriu in Timişoara îţi poate da Dl Ion V. Barciamu; adresează-te către Dsa.

Dlui V. J. in L: Se va face nesmintit; numerul acesta s'a tipărit cu o sută esemplare mai mult.

Têrgul de producte.

In piaţele din ţērile esterne comerciul este mai vivace, preţurile sunt staţionare.

In piaţa din Bpesta comunicaţiunea şi comerciul e aproape ca in sēptēmâna trecută. Speciele de grâne principale se căutau. Ele variază in preţuri.

Grâu curat s'a adus puţin la têrg, nici era prea căutat. In sēptēmâna aceasta morile au favorisat puţin grâul de provenienţă indigenă, grâul străin nu prea era. Circulaţiunea sēptēmânei sē urcă la 100,000 măj metrice.

Ovesul. A fost mai puţin căutat. S'au vêndut vr'o 5 mii de măji metrice şi se plătea, amēsurat cualităţii, cu 6 fl. 70 cr. — 7 fl. 20 cr. per m. m.

Cucuruzul, s'a susţinut in preţ, in fine s'au vêndut cu 4 fl 95 cr.—5 fl 28 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 4 fl 99—5 fl 25 cruceri.

Grâul este fluctucant. Preţurile variau cu 6 fl 84—7 fl 30 cr.

Sēcara incă sau căutat, cumpērătorii erau puţin reservaţi; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulaţiune de 5000 măji metrice, iară preţul se stăbili in fine cu 5 fl. 18 cr. — 5 fl. 25 cr.

Sēcara de primăvară se da cu 5 fl. 13 cr. — 5 fl, 24 cr. in fine insē remase cu 5 fl. 02 cr. — 5 fl. 20 cr.

Orzul de nutreţ şi de fabrici a remas staţionar cel ungar cu 5 fl. 20 cr. — 5 fl. 50 cr. cel din esterne nu era mai scump şi se lua in fine cu — 5 fl. 80 cr. cu vamă cu tot.

Păstăioase. Nu se prea căutau din afară; preţurile erau: Păsula puţin căutată măre albă 5 fl. 50 cr. rotundă 6 fl. 25 cr. sură 5 fl. 25 cr. pistriţă 4 fl. 50 cr. pitică 7 fl. cr. Mazere 8 fl. 25 cr. — 9 fl. 25 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. Linte, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun şi despoiat, amēsurat soiului şi mărimei până la 20 fl. Mac sur 28 fl. vênēt 32 fl. Chimin, din ţară nu este, cel ollandez 38 fl. (Toate se pricepe, per 100 kilogramuri).

Sēmênţuri. Sēmênţă de trifoiu 70—72 fl. de luţernă 64—68 fl. măzēriche 8 fl. 25 cr.— 8 fl. 75 cr. mohor 8 fl. 00 cr. — 8 fl. 50 (tot per 100 Kilogr.), de Iin 11 fl. 00 cr. — 12 fl. 50 cr.

Gogoaşe 10 fl 50— 12 fl 75.

Victualii. Preţurile preste tot scad incă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 3—4 fl. Găine 80 cr. — 90 cr. — 1 fl. 20 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 60 cr. Ciurcan 3 fl. 50 cr. = 5 fl. — cr. Reţe 1 fl. — cr. -- 1 fl. 30 cr. Pui 1 fl. 20 cr. — 1 fl. 50 cr. per păreche en gros.

Oauē, 50 până 52 dărabe 1 fl.

Cartofi (crumpiri, baraboi, mere de pământ) au căḑut cu 60 cr. la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 00 cr. rosa nuoi 1 fl 60 cr. ca covrigii 2 fl 50 de fabrică 1 fl. 00 cr.

Prune sêrbeşti 8 fl. 30— 19 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — Mierea destilată cu 33 fl. — Ceara, notează 153 fl.

Ceapa in cuantităţi mari a remas cu a 4 fl. 80 — Aiul 37 fl (per 100 Kilogr.)

Lâna. Têrgul a fost bine cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in sēptēmână trecută. Lână de vară brută 91 fl. vênētă mai slabă 89 fl. mai bună 114 fl. defectuoasă 75 fl.

Carnea de viţel. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 36 cr — 42 cr. tăiaţi 38 cr. — 52 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. — 7 fl 40 cr. părechia.

Porcii 44—52 cr. de chilă.

Unsoare de porc 52 fl. 50 cr. Clisă (slanină, lard) 44 fl. — 48 fl 56 cr. amēsurat cualităţii.

Pieibrute. In sēptēmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 6000 dărabe sêrbeşti cu 97 fl. — 2000 ardeleneşti cu 64 fl. şi 2600 macedonene cu 105 fl. per 100 kilograme.

Bursa de Budapesta din 18 Iuliu 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.60
„ „ „ „ 10.000	4%	—.—
„ „ „ „ pr. 31 Mart.		118.30
„ „ coroane ung.	4%	95.40
„ „ „ „ pr. 20 Mart.	4%	95.10
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	124.—
„ „ „ de stat, 1889, aur.,	$4\frac{1}{2}$	127.50
„ „ „ „ „ „ arg.	$4\frac{1}{2}$	103.—
Obl. cu premii ung., 100.		153.50
„ „ „ „ 50,		153.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung.,	$4\frac{1}{2}$%	101.—
„ „ „ „ croate	$4\frac{1}{2}$%	102.—
Bonuri rur. ung.	4%	96.—
„ „ croate	4%	99.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	145.50
„ hipot. croate, 100.,	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni, 100,		—.—
Datoria de stat com.. hărtia, Mai-Nov.	$4\frac{2}{10}$	98.50
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	$4\frac{2}{10}$%	98.50
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	$4\frac{2}{10}$%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Oct.	$4\frac{2}{10}$%	98.50
Renta de aur austr.	4%	119.75
Datoria de stat austr. 1854. 250,	4%	150.—
„ „ „ „ 1860, 500	5%	147.—
„ „ „ „ 1860, 100	5%	159.50
„ „ „ „ 1864, 100		198.—
„ „ „ „ 1864, 50		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	$4\frac{1}{2}$%	101.50
Obl. c. fr. bulg.	6%	119.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	39.—
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	105.—

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	154.—
„ pe acţii Budapestană 100	128.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	94.—
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumana 80	120.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	442.—
„ „ „ pe acţii Budast. 50	54.50
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Apr.	368.50
„ industrială I ung. 150	215.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	114.—
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	119.—
„ „ „ „ vechia 100	—.—
„ „ „ „ II. emis. 31 Mart.	237.50
„ comercială ung. pestană 500	1124.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K.	—.—
„ „ „ „ „ 31 Mart.	246.—
„ austro-ungară 600	1034.—
„ „Unio“ 200	—.—

Scrisuri fonciare.

„Albina“, inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	100.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ $5\frac{1}{2}$%	101.—
„ de credit ardeleană 5%	100.—
„ „ „ „ $4\frac{1}{2}$% 40 ani	99.—
„ „ „ „ $4\frac{1}{2}$% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.50
„ „ „ „ „ $5\frac{1}{2}$%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ $4\frac{1}{2}$%	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III. emis. 5%	102.50
„ „ „ „ IV. emis. $4\frac{1}{2}$%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ $4\frac{1}{2}$%	99.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	128.—

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	178.50
Sorţuri din Buda 40	63.—
„ „ „ st. austr.	65.—
Sorţuri reun. „Io-sziv“ 2	3.30
„ „ „ austr.	3.60
„ crucea roşie 5	12.50
„ „ „ austr.	13.50
Obligaţiunile basilicei 5	—.—
„ „ bpestan	10.75
„ „ austr.	11.—
„ crucea roşie italien. 25 lire	12.50
„ „ „ „ austr.	13.50
Instit. de cred. austr. 100	200.—
Crucea roşie austr. 10	19.50
Sorţi Pálffy 40	58.50

Monedə.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.90
„ „ „ „ verig.	5.94
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.96
„ de 20 franci	9.92
20 marce	12.28
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	11.29
100 marce germ. in papir	61.37
„ „ „ de bancă pr. 31 Maiu	61.37

Bursa din Bucuresci pe ḑiua de 17 Iuliu 1894.

EFECTE	Dobêndă	SCADENTA CUPOANELOR	OFERITE cu bani gata
IMPRUMUTURI DE STAT ROMANE			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct,	$100\frac{3}{4}$
„ amortibilă	5%	Apr.—Oct.	$97\frac{1}{2}$
„ „ din 1892	5%	Ianuarie Iulie	98
„ „ „ 1893	5%	Ianuarie Iulie	$98\frac{1}{2}$
„ „ $32\frac{1}{2}$ mil.	4%	Ianuarie Iulie	$84\frac{1}{2}$
„ „ 50 mil.	4%	Ianuarie Iulie	$83\frac{3}{4}$
„ „ 274 mil.	4%	Ianuarie Iulie	$85\frac{1}{2}$
„ „ 45 mil,	4%	Iunuarie Iulie	$86\frac{3}{4}$
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung)	5%	Ianuarie Iulie	—
Obl. de Stat (conv. rur)	6%	MaiuNoembre	$100\frac{3}{4}$
„ casei pens. a 300 lei	10	MaiuNoembre	277
IPMRUMUTURI DE ORASE			
Obl. ale com. Bucuresci 1883	5%	Ianuarie Iulie	$86\frac{1}{2}$
„ „ „ „ 1884	5%	MaiuNoembre	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	MaiuNoembre	$87\frac{1}{4}$
IMPRUMUTURI DE SOCIETATI			
Scris. func. rur.	5%	Iulie Ianuarie	92
„ „ urb. Bucuresci	7%	Iulie Ianuarie	102
„ „ „ „	6%	Iulie Ianuarie	100
„ „ „ „	5%	Iulie Ianuarie	87
„ „ „ Iaşi	5%	Iulie Ianuarie	$79\frac{1}{2}$
Obl. soc. de basalt	6%	Iulie Ianuarie	95

ACTIUNI	Ultim divid.	Valoarea Nominala	
Banca naţ. a Rom.	86	500	—
Soc. de asig. Dacia-Rom.	35	200	—
„ „ „ Naţionala	36	200	—
„ „ „ Patria	—	100	—
„ rom. de construcţiuni	15	200	—
„ de basalt	30	250	—
„pentru fabr. hârtiei	—	100	—

MONETE	OFERITE cu bani gata
Napoleonul	—
Galbenul austriac	—
Coroana germană (marca)	—
Lira sterlină	—
Lira otomană	—
Imperialul rusesc	—
Florinul austriac de hărtie	—
Rubla de hărtie	—
Aur contra argint (agiul)	0%

CEREALE	Greutatea in libre	OFERITE hectolitrul
Grâu	60	8
Porumb	60	5·75
Secară	—	—
Ovês	—	—
Orz	—	—
Rapiţă	—	—
Fasole	—	—

SCHIMB	CURSUL
Londra . . cek	25 41
„ . 3 lnni	25.27
Paris . . cek	101
„ . 3 luni	100. 25
Francia . cek	—
„ . 3 luni	—
Viena . . cek	$203\frac{1}{4}$
„ . 3 luni	$201\frac{1}{4}$
„nap. (scurt)	—
Berlin . . cek	124.35
„ . 3 luni	123.70
Germania . cek	—
„ 3 luni	—
Amsterdam 3 luni	—
Petersburg 3 luni	—
Belgia . 3 luni	99.90
„ . (scurt)	—
Elveţia . 3 luni	—
Italia . . 3 luni	—

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 18 Iuliu 1894.

După notările societăţii „Lloyd“ din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 76 chilog.	per 100 chilog.	6.05—6.10
„ „ „ 77 „	„ 100 „	6.20—6.30
Sĕcară „ „ „ „	„ 100 „	4.45—4.50
Orz „ „ „ „	„ 100 „	4.40—4.50
Ovĕs, venturat	per 100 chilogr.	6.——6.10
Cucuruz, nou	„ 100 „	4.70—4.75
Rapiţă,	„ 100 „	8.25—8.30

Tariful zonelor

pentru căile ferate de stat reg. ung.

Valid din 1 August 1891

ntre Timişoara si urmatórele staţiuni.

Preţurile comunicaţiunii-vecine:

Pentru trenurile Personal = Omnibus sĕu mestecate

Zona	I clasa	II clasa	III clasa
1	—.30 cr.	—.15 cr.	—.10 cr.
2	—.40 cr.	—.22 cr.	—.15 cr.

Staţiunile comunicaţiunii-vecine

	Zona		Zona
Beregseu	2	Szakálháza	1
Merczyfalva	2	Siag	1
Recasiu	2	Sant-András	1
Remetea	1	Jebel	2

Tariful de zone general

	Trenuri pers. omnib. sĕu mest.			Trenuri accelerate		
Zona	I clasa	II clasa	III clasa	I clasa	II clasa	III clasa
1	50	40	25	60	50	30
2	1.00	80	50	1.20	1.00	60
3	1.50	1.20	75	1.80	1.50	90
4	2.00	1.60	1.00	2.40	2.00	1.20
5	2.50	2.00	1.25	3.00	2.50	1.50
6	3.00	2,40	1.50	3.60	3.00	1.80
7	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10
8	4.00	3.20	2.00	4.80	4.00	2.40
9	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
10	5.00	4.00	2.50	6.00	5.00	3.00
11	5.50	4.40	2.75	6.60	5.20	3.30
12	6.00	4.80	3.00	7.20	6.00	3.60
13	7.00	5.30	3.50	8.40	6.50	4.20
14	8 00	5.80	4.00	9.60	7.00	4.80

Consemnarea statiunilor

si a numerilor zonelor de cari se ţin acele staţiuni in comunicaţiunea cu Timişióra:

	Zona		Zona		Zona
Abony	13	Kis-Kőrös	13	Puszta-Tenyő	12
Alcsi	13	K. K. Dorozsma	8	Radna-Lippa	6
Algyő	8	Kistelek	9	Rakasdia	8
Anina	11	Kis-Szálás	12	Rácz-Szt-Péter	8
Arad	4	Kigyos	6	Remetea	1
Baja	13	Konop	7	Rekás	1
Bajmok	12	Cornea	9	Rom.-Bocşan	5
Bács Almás	12	Cőrpa	7	Rőszke	8
Baziasiu	8	Kőtegyán	10	Sarkad	10
Beregseu	1	Krassova	10	Siag	1
Berzava	8	Kruşovacz	10	Sámson	10
Bichisiu	9	Curticiu	5	Sárafalva	7
Békesföldvár	8	K. Kun-Szálás	12	Soborsin	9
Bel.-Chiseteu	3	Kutvőlgy	10	Szabadka	10
Birda	3	Lesz	12	Sofronya	4
Bikity-Borsod	12	Lizzava	10	Szajol	13
Branyitzka	12	Lőkősháza	6	Szakálháza	1
Ciaba	8	Logosiu	3	Salonta	11
Csantavér	11	Maidan	9	Szarvas	12
Cs. Keresztur	13	Maros-Ilia	12	Szatymaz	8
Cséffa	12	Mehadia	11	Szeged	7
Csikeria	11	Merczyfalva	1	Szent-Audrás	1
Ciongrad	12	Mezőberény	9	Szent-Hubert	3
Csorvás	9	Mező-Keresztes	13	Szolnok	13
Detta	2	Mező-Tur	11	Szőregh	7
Deva	13	Militics	13	Stam. Moravicza	3
Fegyvernek	13	Mokrin	11	Tavankut	11
Biseric'a-alba	7	Moritzfold-Soşdia	4	T.-Szlatina	8
Félegyháza	11	Nagy-Kikinda	4	Teregova	9
F.-Vásárhely	31	Nagy-Kőrős	13	Topolya	19
Gataia	3	Nagy-Szt-Miklos	7	Topletz	12
Gavoşdia	5	Nagy-Várad	13	Topolovetz	2
Gerendás	8	Német-Bocsán	5	Totvárad	6
Gertenyes	4	Német-Ság	2	T.-Szt.-Miklos	11
Gurasada	12	Nyársapót	13	Uj-Arad	2
Glogovatiu	4	Oravitia	9	Vadkert-Tuzlar	13
Gyertyámos	1	Orczyfalva	1	Valkány	7
Gyoma	10	Orosháza	10	Valizzora	5
Gyorok	5	Oroszlámos	6	Varjas	1
Gyula	9	Orsiova	12	Váradpüspőki	4
Halas	12	O.-Bessenyő	6	Várad Velentie	13
H. Feketehegy	13	Őrményes	8	Verbász-Kula	13
Baile Erculane	11	Osi	12	Verciorova	13
Horgos	9	Palics	10	Versecz	12
H.-M.-Vásárhely	9	Paulis	6	Vinga	3
Jablonicza	10	Perjámos	8	Vojtek	9
Iassenova	6	Piski	13	Zsaguzsen	5
Iám	7	Podporány	5	Zám	12
Caransebes	6	Porta Orientalis	9	Zombor	12
Cavaran Sacul	5	Puszta Bánréve	12	Zsebely	3
Kecskemét	12	Puszta-Páka	12	Zsidovin	5
Kelebia	11	Puszta-Peteri	10	Zsombolya	0
Kétegyháza	6	Pnszta-Poo	12		

Toate celelalte staţiuni se ţin de zon'a 14.

Bursa de bucate din Budapesta.

De la 18 Iuliu 1894.

Grâu de primavară	fl. 7.13	—
„ „ toamnă	fl. 6.78	—
Ovĕs de toamnă	fl. 6.05	—
„ de primavară	fl. 5.49	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 5.18	—
„ „ Iul.—Aug.	fl. 5.12	—
Rapiţă	fl. 9.95	—

Invitare la prenumeraţiune.

„Foaia de Duminecă“ a diarului „Dreptatea“, apare odată pe săptĕmână in estensiune de cel puţin 8 pagine cu ilustrăţiuni, este intocmită pentru trebuinţele ţĕranului român şi costă

pe un an fl. 2

pe 1/2 an fl. 1

(„Dreptatea“ care apare in fiecare di de lucru costă 1 fl. pe lună, 12 fl. pe an. Cine abonează „Dreptatea“ capetă şi „Foaia de Duminecă“ gratuit).

Abonamentele se fac mai cu inlesnire prin mandate postale. Domnii abonenţi sunt rugaţi a insema pe cuponul mandatului foaia şi timpul pentru care trimit abonamentul, precum şi adresele lor corect şi legibil.

Adresăm inteliginţei noastre rugarea, se binevoiască a recomânda poporului de la ţară abonarea acestui organ menit a contribuí la educăţiunea politică, culturălă şi economică a poporului român.

Abonamentele se trimit la adresa Administraţiunei diarului „Dreptatea“ in Timişoara. (Temesvár, Stadthausgasse Nr. 4.)

Administraţiunea.

Librăria lui W. Krafft in Sibiiu

recomandă

Cărţi mai nouĕ.

Bacalbaşa A., Moş Teacă din căsarmă. Umoristic. Edit. V. 1.37.

Bariţiu I. G., Arta de a trăi. Leg. —.50.

Bebel A., Femeia in trecut, present şi viitoriu. 1.37.

Boca A., Dialogul Ţiganului cu Sân-Petru la poarta raiului sau glume. —.25.

Cătană G., Poveştile Banatului din gura poporului. —.30.

Coşbuc G.. Balade şi Idile. 1.65.

Cura de Apă de preotul Kneipp. 1.75.

Demetrescu A., Particularităţi ale limbei franceze: Galicisme, Proverbe, Maxime, Barbarisme. 1.10.

Dimitriu C., Cestiunea naţională.

Delavrancea, Intre vis şi viaţă. 1.90.

Dobrogeanu-Gherea C., Literatură şi ştiinţă vol. I şi II à 2.75.

Duica Bogdan G., Petru Maior, un studiu biografic —.35.

Gheaja T. V., Sĕ audim! Toaste pentru tot feliul de persoane şi ocasiune. —.20.

Hăşdeu, Ion Voda cel cumplit. 1·65.

Heliade-Radulescu I., Historia critică universală, Scriere posthumă, 2 vol. 4.40.

Ispirescu P., Legende sau basmele Romanilor. 2.20.

Manliu I., Gramatică istorică şi comparativă a limbei rom. 2.75.

Michalescu St., Incercări critice asupra invĕţămĕntului nostru. 1.10.

Moşescu C., Iisus Christos şi reforma sa socială. 1.65.

Maiorescu T., Critice (1867—1892). Ediţie nouă şi sporită, 2 vol. 4.40.

Memoriile regelui Carol I al României, 2 tom. à 2.10.

Pop A., Desbinarea in biserica Românilor din Ardeal şi Ungaria 1697—1701. 1.40.

Riurénu I. M., Familia creştină. —.33.

Socaciu I., Dreptul cambial. 2.—

Speranţa Th., Anecdote populare, Prosa 2 vol. à 1.10.

Slavici I., Novele, vol. I 2.20.

Ventura Gr., Teatru, vol. I 2.25.

Vlahuţa A., Dan. 1.92.

Dicţionari:

Vocabulariu latin-rom. pentru opurile lui C. I. Cesare, de Dr. Glodariu. broş. 1.—.

Dicţionariu rom.-germ., de Dr. Barcianu. leg. 3.30.

Dicţionariu rom.-germ. de Th. Alexi, broş. 1.50.

Dicţionariu germ.-rom., de Dr. Barcianu leg. 4.60.

Dicţionariu germ.-rom. de Th. Alexi. broş. 1.50.

Dicţionariu mag.-rom. (mare) de Georgiu Bariţiu, leg. 3.—.

Dicţionariu mag.-român, de Octaviu Bariţiu. Edit. II. broş. 1.40.

Dicţionariu rom.-mag., de N. Putnoky, legat 2.—.

Dicţionariu rom.-mag., de Ioan Lazariciu, broş. —.60, leg. —.80.

Manuale pentru invĕţători.

Sfaturi, cum să se conduca o scoală din punctul de vedere al educaţiunei de I. I. Gabrielescu. —.25.

Pestalozzi viaţa, metoda şi activitatea lui de E. D. Balteanu. 1.—.

Pedagogia, lucrată pe basele psichologice şi etice ale realismului Herbatian de I. Popescu. Edit. II. edată cu conlucrarea lui St. Velovan. broş. 2.—.

Curs teoretic şi practic de Pedagogie şi Metodologie de Dimitr. Constantinescu. 3.—.

Istoria Pedagogiei de Dr. P. Pipoş. 2.—.

Metodica şcoalei poporală de Dr. P. Pipoş. Partea gen. —.60. Partea specială. 1.—.

Educaţiunea şi instructiunea generale de Munteanu-Solomonu 1.—.

Indreptar teor. şi practic pentru invĕţĕmĕntul intuitiv de V. Gr. Borgovan. 2.—.

Scriptolegia sau modul de a invĕţa cetitul scriind de B. Petri. —.80.

Computul in scoala poporală de I. Popescu. Manual pentru invĕţĕtori. 1.20.

Indreptar teor. şi practic pentru Aritmetica din scoala popor. de V. Gr. Borgovan. 1.80.

Carte conducătoare la propunerea calculării in scoala poporală pentru preparandi şi invĕţĕtori de G. Trifu. —.80.

Sistemul Metric. Manual pentru invĕtĕtor de G. Trifu. —.80

Confecţionarea Pălăriilor de paie (Lucrul manual) de P. Mohor. —.25.

Instrucţiunea Gimnasticei in şcoale, cu 57 figuri in text de D. Ionescu. 1.50.

Curs de stupărit de A. Deganu —.50.

Manual de stupărit de J. Costin. —.64.

Maşinade comput cu globuleţe roşie şi negre pe sirmă 1.60.

Caiete de scris pentru şcolari (după tarifa separată.)

Blanchete pentru scrieri de esamen in 3 soiuri, cu liniaturi largi, cu liniaturi mai dese şi cu linii singur. à 60 cr. pentru sută.

Mapele de părete. (Iertate de inaltul Ministeriu pentru şcoală.) Kogutovicz M., A magyar korona-országainak iskolai fali térképe (Mapa Ungariei) tras pe pânză. 5.75.

Dolezal-Berghaus-Gönczy, Osztrák-magyar monarchia fali abrósza (Mapa Austro-Ungariei) tras pe pânză. 7.68.

Kogutowicz M., Europa iskolai fali térképe (Mapa Europei) tras pe pânză. 6.—.

Se află in

Librăria lui W. KRAFFT in Sibiiu.

Nr. 34. D. (X—5)

S'a tipărit in „Institutul tipografic, societate pe acţiuni“ in Timişoara.